

Про діяльність Національної академії наук України в 2006 році та основні напрями її подальшої роботи

Доповідь академіка НАН України Б.Є.Патона
на сесії Загальних зборів НАН України
(19 квітня 2007 року)

1. Шановні учасники сесії, колеги !

У звітний період наукові колективи Національної академії наук продовжували наполегливо працювати. Підсумки наукового пошуку розглянуто напередодні Загальними зборами відділень. Вони також детально висвітлені в проекті Звіту за 2006 рік, з яким всі ви мали змогу ознайомитися. Тому дозвольте навести лише окремі приклади вагомих результатів і зосередити вашу увагу на узагальненій оцінці та завданнях подальшої діяльності Академії.

Математиками досліджено та розв'язано пряму та обернену задачі теорії багатоканального розсіювання. Це дало можливість розробити метод відновлення параметрів складних дискретних систем.

У галузі інформатики створено та введено в дослідну експлуатацію три суперкомп'ютери, в тому числі найпотужніший в Україні та один з найпотужніших у країнах СНД.

Механіками встановлено закономірності формування у шаруватих хвильоводних системах хвильових збурень, що локалізовані поблизу поверхні розділу.

Фізиками спільно з англійськими колегами запропоновано та реалізовано ідею створення акустичного лазера, що працює в терагерцовому діапазоні частот. Цей прилад може ефективно використовуватися для модуляції світлових хвиль в оптоелектронних пристроях. До речі, Американський інститут фізики розцінив це досягнення як одне з найважливіших у галузі фізики в 2006 році.

Астрономами побудована нова класифікація комет, що ґрунтується на розсіяному та тепловому випромінюванні космічного пилу.

В галузі наук про Землю обґрунтовано перспективи подальшого нарощування вітчизняної сировинної бази вуглеводнів. Визначено першочергові прогнозно-пошукові об'єкти для відкриття значних за запасами родовищ.

Матеріалознавцями створено діагностичну систему, в основу якої покладено новий метод неруйнівного контролю якості – так звану електронну ширографію. Ця система дозволяє отримувати інформацію про наявність

дефектів у вигляді як інтерференційних смуг, так і трьохвимірних картин деформованого стану об'єктів.

Ученими-енергетиками запропоновано принцип синтезу структур електроенергетики та теплозабезпечення з глибокими зворотними зв'язками. Це відкриває нові можливості підвищення динамічної стійкості електроенергетичної системи та енергоекономічних характеристик системи теплозабезпечення.

В галузі ядерної фізики та енергетики розвинуто концепцію нового типу реактора на швидких нейтронах, що працює у режимі хвилі ядерного горіння.

Хіміками запропоновано метод отримання нанотрубок з несиметричними функціями та на цій основі вперше створено молекулярні діоди з високою асиметрією електропровідності. Спільно з енергетиками розроблено високоефективні каталізатори процесів отримання водню.

В галузі наук про життя клоновано ген лейкемія-інгібуючого фактора, необхідний для дослідження стовбурових клітин. Отримані трансгенні клітинні лінії та рослини, які продукують рекомбінантні білки – компоненти вакцини проти туберкульозу.

Ученими-економістами з'ясовано вплив валового і чистого нагромадження на капіталізацію економіки та визначені масштаби диспропорцій у територіальному розподілі реального капіталу. На цій основі розроблено рекомендації щодо оптимізації відтворювальної структури капіталоутворення.

Значним внеском у розвиток соціогуманітарних наук стало завершення фундаментального дослідження етнічної та етнокультурної історії України, видання таких праць, як «Громадянське суспільство в Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку», «Історія українського селянства. У 2-х т.».

Створено лінгвістичний корпус обсягом понад 42 млн. слововживань, видано п'ятий том семитомного Етимологічного словника української мови.

Достатньо високий рівень досліджень і результатів, отриманих нашими вченими, підтверджений на багатьох міжнародних наукових конференціях, симпозіумах і семінарах. До речі, минулого року установи Академії стали організаторами або співорганізаторами більш ніж 600 таких форумів як в Україні, так і за її межами.

Важливою ознакою є й підвищення публікаційної активності. В 2006 році нашими вченими видано понад 800 наукових книг, у тому числі 560 монографій. Опубліковано більше 24 тис. статей, з яких майже 4,5 тис. – у провідних закордонних журналах.

2. Шановні колеги! Значну роль у забезпеченні розвитку досліджень на сучасних наукових напрямках відіграють цільові програми наукових досліджень Академії, конкурсний відбір наукових і науково-технічних проектів. В цілому обсяги програмно-цільової та конкурсної тематики зросли минулого року на третину. У її виконанні взяли участь науковці 108 наших установ.

У зв'язку з завершенням строку виконання переважної більшості цільових програм у звітний період була проведена детальна оцінка результатів їх виконання. На цій основі визначено перспективи подальшого наукового пошуку за відповідними напрямками, здійснено перегляд та уточнення переліку діючих програм.

Зокрема, продовжено виконання досліджень у рамках нового етапу за такими загальноакадемічними комплексними програмами, як «Наноструктурні системи, наноматеріали, нанотехнології», «Проблеми ресурсу і безпеки експлуатації конструкцій, споруд та машин» і «Нові медико-біологічні проблеми та навколишнє середовище людини». Започатковано й нові важливі програми, а саме: «Сенсорні системи для медико-екологічних та промислово-технологічних потреб», «Біомаса як паливна сировина», «Проблеми і перспективи соціально-економічного та політико-правового розвитку України».

Загалом, з 2007 року заплановано виконання 18 цільових комплексних програм. Затверджено також нові цільові програми фундаментальних досліджень по кожному з відділень Академії.

Додам до цього, що на засіданні Президії Академії та Колегії Національного космічного агентства, яке відбулося на початку цього року, започатковано розроблення двох спільних програм міждисциплінарних наукових досліджень НАН України та НКАУ з паритетним фінансуванням.

Безумовно, питома вага програмно-цільової та конкурсної тематики як на загальноакадемічному рівні, так і на рівні відділень має зростати. Водночас треба обов'язково уникнути розпорошеності коштів і для цього - підвищити вимоги щодо вибору напрямів та проблем, за якими формуються програми та запроваджуються конкурси. Це є важливим завданням усіх секцій і відділень Академії.

3. Шановні колеги! Велика увага приділялась питанням координації фундаментальних досліджень в Україні.

До Уряду направлено проект постанови щодо внесення змін у Положення про відповідну Міжвідомчу раду. Ці зміни спрямовані на підвищення її статусу, конкретизацію та розширення її завдань і повноважень.

Академією розроблено й основні положення порядку координації фундаментальних досліджень, які після розгляду та схвалення Радою президентів академій наук України також направлено до Кабінету Міністрів.

Розпочато роботу з формування відділеннями Академії переліку найважливіших напрямів фундаментальних досліджень. Передбачається, що за цими напрямами будуть створені координаційні плани. І, безумовно, вони повинні містити проблемно орієнтовану тематику досліджень усіх наукових установ і вищих навчальних закладів України.

Вагому роль у цій важливій справі має відігравати експертна оцінка Національною академією наук тематики всіх фундаментальних досліджень, що плануються до фінансування із загального фонду державного бюджету. Нагадаю, що ця робота була минулого року ініційована Кабінетом Міністрів, а відповідна правова норма включена до Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік».

Всього до Експертної ради при НАН України надійшли матеріали по більш ніж 3,5 тис. тем від 10 головних розпорядників бюджетних коштів, у тому числі по близько 1650 темах, що виконуються установами нашої Академії. До оцінки тематики були залучені наукові ради і комітети, понад 200 провідних учених з вищих навчальних закладів, державних галузевих академій. В цілому, експертна оцінка засвідчила досить високий науковий рівень фундаментальних робіт. Водночас, і це засвідчує неформальний та принциповий характер експертизи, чимало тем, майже 25%, були відхилені як прикладні за своїм змістом або недоцільні для виконання.

На нашу думку, висновки Експертної ради мають зберігати чинність протягом всього строку виконання фундаментальної теми. Відповідно, надалі експертиза має здійснюватися лише по нових темах, що пропонуються на черговий бюджетний рік. І робити це треба заздалегідь – під час формування головними розпорядниками коштів бюджетних пропозицій. Такий порядок, запропонований Академією, у лютому цього року був підтриманий Кабінетом Міністрів.

Ще раз хотів би наголосити на тому, що проведення експертизи фундаментальної тематики має виняткове значення для підвищення рівня координації та ефективності наукових досліджень в країні.

4. Шановні колеги! Одним із головних пріоритетів у діяльності Академії, як і в попередні роки, було наукове забезпечення вирішення актуальних загальнодержавних проблем.

Кабінетом Міністрів були затверджені доопрацьовані Стратегія демографічного розвитку України на 2006-2015 роки та Стратегія

регіонального розвитку на період до 2015 року. Підготовлено проекти Концепції комплексної державної програми енергоефективності та енергозбереження і Концепції державної етнонаціональної політики України. Уряду надані також пропозиції до проекту Бюджетної стратегії на 2008-2010 роки.

Важливі питання розвитку науково-технічної сфери України, її законодавчого забезпечення були розглянуті на спільному засіданні Президії Академії та профільного Комітету Верховної Ради, яке відбулося у листопаді минулого року.

Активна робота проводилася з вирішення проблеми технологічного переозброєння виробництва, інноваційного розвитку економіки. Так, була підписана угода про співробітництво з АНТК ім.О.К. Антонова, яка спрямована на науково-технічне забезпечення високої конкурентоспроможності вітчизняних літаків. І слід зазначити, що спільна робоча група на цей час розглянула понад 120 пропозицій наших учених. Окремі з них вже почали реалізовуватися.

Налагоджена співпраця й з Мінбудом України в напрямках ресурсо- та енергозбереження, комунальної теплоенергетики, безпечної експлуатації споруд та інженерних мереж тощо. До міністерства було передано близько 50 проектів, більшість з яких отримала позитивну оцінку. І ми сподіваємось, що нещодавнє створення на його базі двох міністерств не завадить справі.

Далі. Суттєвого розширення науково-технологічних досліджень, плідної співпраці науковців і фахівців потребує зараз й розвиток атомної енергетики. Альтернативи цьому, і це підтверджують світові тенденції, не існує. Нагадаю, що Україна виробляє близько половини електроенергії на АЕС і за цим показником посідає 5 місце у світі. На нашу думку, настав час створити Національну програму розвитку атомної енергетики. Вона має об'єднати науковий, промисловий та ресурсний потенціал України. І наші установи відповідного профілю, Відділення ядерної фізики та енергетики мають докласти всіх зусиль для формування такої програми. Необхідно також тісно співробітничати зі створеним нещодавно Укратомпромом.

Водночас, слід визнати, що в окремих випадках нам все ще бракує необхідної наполегливості у практичній реалізації пропозицій щодо вирішення важливих для держави проблем.

Це стосується, зокрема пропозицій щодо розвитку біологічного землеробства в Україні. Минулого року вони були напрацьовані нашою спільною з Українською академією аграрних наук Міжвідомчою радою з проблем АПК. Але ці пропозиції досі не знайшли свого втілення в конкретних рішеннях на державному рівні. Те ж саме ми маємо з поданою до Уряду

аналітичною запискою щодо забезпечення населення України лікарськими препаратами вітчизняного виробництва.

Висновок тут може бути лише один. Не можна вважати справу завершеною поданням тих чи інших пропозицій. Треба наполегливо працювати та домагатися їх реалізації.

5. Ще декілька узагальнень щодо інноваційної діяльності в Академії.

Минулого року було виконано 49 відібраних за конкурсом науково-технічних (інноваційних) проектів. І, що дуже важливо, значна частина результатів робіт за цими проектами впроваджується на підприємствах-партнерах, а за окремими розробками - вже організовано серійний випуск продукції. Разом з тим рівень підготовки та конкурсного відбору таких проектів треба суттєво підвищити. І в першу чергу – подолати негативну тенденцію збільшення кількості дрібних проектів.

В цілому на підприємствах різних галузей народного господарства у 2006 році впроваджено більш ніж 2000 розробок установ Академії.

Досить інтенсивно минулого року здійснювалися й зовнішньоекономічні зв'язки. Були виконані роботи по 350 контрактах із зарубіжними партнерами, а їх обсяг порівняно з 2005 роком зріс майже на 30%. До речі, останнім часом велику зацікавленість розробками Академії у галузі авіаційного матеріалознавства виявила корпорація «Боїнг». При цьому наші відповідні інститути визнані спеціалістами корпорації науково-дослідними організаціями найвищого рівня та пріоритетними для співробітництва.

Результатом інноваційної діяльності наших учених стало й збільшення до близько 600 одержаних патентів на винаходи та корисні моделі, укладення понад 60 ліцензійних угод і контрактів.

Але, якщо бути відвертими, слід визнати, що ці показники, як і загальна кількість впроваджених розробок, не набагато відрізняються в кращий бік від показників попереднього 2005 року. І, зрозуміло, робота з практичного використання наукових результатів має бути значно посилена.

Зокрема, все ще недостатньо використовуються можливості технологічних парків. Зазначу, що минулого року випуск ними інноваційної продукції склав понад 1,1 млрд. грн. І це непоганий показник, якщо зважати на складні умови їх діяльності. Але при цьому майже весь цей обсяг забезпечили лише три технопарки, засновниками яких є інститути електрозварювання, монокристалів і фізики напівпровідників. І, на нашу думку, подальше перетворення технологічних парків у реальний фактор прискорення інноваційного розвитку потребує не тільки удосконалення відповідної

нормативно-правової бази, але й значно більшої уваги до них та участі в їх роботі інститутів Академії.

Значний резерв існує також на регіональному рівні. Поновлений минулого року Типовий статут регіонального наукового центру передбачає організацію роботи з формування банку даних високоефективних розробок та інновацій, підготовки проектів залучення інвестицій до інноваційної діяльності. Головне тепер, щоб все це не залишилося на папері, а відбулися конкретні позитивні зрушення.

І, нарешті, для подальшого розширення інноваційної діяльності нашим секціям, відділенням і безпосередньо інститутам слід налагоджувати тісну взаємодію з галузевими міністерствами, крупними виробничими структурами і, безумовно, з Державним агентством України з інвестицій та інновацій.

6. Шановні колеги! Протягом останніх п'яти років здобуто значний досвід реальної інтеграції академічної науки і освіти.

Створено понад 60 спільних науково-навчальних структур, факультетів, лабораторій, філій кафедр тощо. Утричі збільшилася кількість договорів про співробітництво між установами Академії та вищими навчальними закладами. Щорічно розробляється до 300 спільних наукових проектів. Тільки минулого року вийшло в світ понад 70 спільних монографій.

Підсумки та подальші напрями інтеграційних процесів були розглянуті у листопаді минулого року на спільному засіданні Президії Академії та Колегії Міністерства освіти і науки. Затверджено конкретні заходи, що спрямовані на розвиток співпраці, створено спільну комісію з питань інтеграції. Робота з практичної реалізації цих заходів має стати важливим завданням не тільки нашої спільної комісії, але й усіх, без виключення, секцій, відділень та наукових установ Академії.

Дуже серйозну увагу треба звернути й на розроблення Державної програми інтеграції науки і освіти. Проект концепції цієї програми зараз готується спільно Академією та Міністерством освіти і науки. Треба докласти всіх необхідних зусиль, щоб програма була затверджена та почала виконуватися вже з 2008 року.

Продовжувалася співпраця з Московським фізико-технічним інститутом з цільової підготовки фахівців для нашої Академії. До речі, Фізтех минулого року відзначив своє 60-річчя і нещодавно в Москві відбулася наша зустріч зі студентами його Київського відділення. Інститутам Академії, на базі яких діють кафедри цього відділення, треба активніше вирішувати питання підтримки своїх студентів, їх творчого зростання та залучення до роботи в Академії після завершення навчання.

7. Подальшого розвитку набула участь учених Академії в міжнародному науковому співробітництві.

На відміну від минулих років, переважна більшість продовжених або нових підписаних Академією угод, а в цілому їх діє зараз понад 90, має конкретне наповнення та стає реальною основою для співробітництва. Одним із свідчень цього є те, що тільки за міжакадемічними угодами наші вчені у 2006 році виконували близько 100 спільних проектів з науковцями з Польщі, Угорщини, Болгарії, Чехії, Словаччини та Румунії.

Продовжувалася плідна співпраця з Міжнародним інститутом прикладного системного аналізу, Українським науково-технологічним центром, Національним центром наукових досліджень Франції, Радою з науки і техніки Турецької республіки. Підписана угода про співробітництво з CERN – Європейською організацією ядерних досліджень. Наша Академія була прийнята повноправним членом до Міжнародного союзу академії наук.

Чільне місце посідав розвиток творчих зв'язків з Російською академією наук. Зокрема, розпочалося виконання відібраних за конкурсом спільних з Сибірським відділенням РАН інтеграційних проектів у галузі фундаментальних досліджень.

Активні міжакадемічні контакти здійснювалися в рамках Міжнародної асоціації академії наук. Вони сприяли координації зусиль при вирішенні актуальних наукових проблем, обміну науковою та науковою-технічною інформацією, розвитку зв'язків з впливовими міжнародними організаціями – ЮНЕСКО, Всесвітньою організацією інтелектуальної власності тощо.

Вагомим свідченням подальшої інтеграції вчених Академії у світове наукове співтовариство є постійне зростання кількості грантів від міжнародних та зарубіжних фондів. У 2006 році їх було надано близько 600, що на 20% більше ніж у попередньому році. Позитивним є й те, що вперше наші науковці отримали так звані реінтеграційні гранти. Вони надаються вченим для наукової діяльності в Україні після тривалого перебування в зарубіжних наукових центрах.

Важливим завданням зараз стає забезпечення активної участі вчених Академії у проектах 7-ої Рамкової програми Єврокомісії. Це потребує надання їм усієї необхідної інформаційної та консультативної допомоги. І, головне, - серйозної уваги до цього питання з боку керівників наших інститутів.

8. Шановні колеги! Постійна та наполеглива робота проводилася з фінансового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення досліджень.

План бюджетного фінансування Академії був минулого року виконаний у повному обсязі. Він складав майже 1 млрд. 197 млн. грн., що перевищувало планові показники 2005 року на 23%.

Це дало змогу більш ніж на 20% підвищити, відповідно до зростання мінімальної заробітної плати, посадові оклади працівників. І, головне, - забезпечити цільове фінансування наукових програм та інноваційних розробок, спільних з іноземними колегами наукових проектів, участі в міжнародних заходах тощо. Понад асигнування, що були виділені з державного бюджету, установи Академії самостійно отримали 320 млн.грн., що на 45 млн.грн. більше видатків так званого «спеціального фонду» бюджету у 2005 році.

Зростання обсягів фінансування з усіх джерел надходжень позитивно вплинуло на матеріально-технічне забезпечення. Витрати на придбання приладів, обладнання та матеріалів збільшилися, порівняно з попереднім роком, майже на 12%. Зросли також і кошти, спрямовані на централізовану закупівлю імпортованих наукових приладів. Придбано 26 таких приладів на суму 50 млн.грн. Зараз вони вводяться в експлуатацію, на їх базі створюються нові центри колективного користування унікальним науковим обладнанням. На цей час в Академії вже функціонує 31 такий центр. Ще рік тому їх було лише 18.

Помітні зрушення, знов таки завдяки цільовому фінансуванню Академією відповідних робіт, відбулися в інформаційному забезпеченні наукової діяльності.

Зокрема, почала ефективно використовуватися корпоративна система онлайн-доступу до передплачених ресурсів провідних постачальників світової наукової інформації. Упродовж минулого року ця система дозволила науковцям провести понад 31 тис. користувацьких сесій середньою тривалістю близько 30 хв. Завдяки цьому здійснено більше 100 тис. пошуків, отримано понад 115 тис. рефератів і 320 тис. повних текстів публікацій.

Подальшого розвитку набула академічна інформаційно-обчислювальна система. Побудовано оптоволоконний канал передачі даних за маршрутом Рава-Руська-Львів-Київ-Харків. І що дуже важливо, створено перший в Україні Грід-сегмент, який об'єднує обчислювальні потужності семи інститутів Академії, Київського національного університету ім.Т. Шевченка та долучений до світової Грід-мережі.

Щодо перспектив на поточний рік. У Державному бюджеті України на 2007 рік, з урахуванням його коригування у березні цього року, загальні обсяги фінансування Академії заплановані в розмірі 1 млрд. 448 млн.грн. Це на 21% більше, ніж у минулому році. Витрати на централізоване придбання

імпортного наукового обладнання збільшені до 60 млн.грн. Важливо, що Академії, на відміну від попередніх двох років, дозволено здійснити цю закупівлю без процедури тендерів, сплати податку на додану вартість і ввізного мита. Нагадаю, що про нагальну необхідність вирішення цього питання йшлося на сесії Загальних зборів рік тому. І ми вдячні Уряду за підтримку.

Але, на жаль, в цілому проблема закупівлі товарів, робіт і послуг нашими установами є вкрай гострою. Навіть для того, щоб зробити замовлення своєму ж дослідному підприємству інститут вимушений зараз проводити тендер і витратити на це значний час і чималі державні кошти. Нам необхідно домогтися, щоб установи Національної академії наук були звільнені від таких тендерних процедур, як це зроблено для підприємств оборонно-промислового комплексу.

У бюджеті 2007 року передбачені також цільові кошти на реалізацію крупних проектів, які виконуються за дорученням Уряду. Це стосується, зокрема, розробки «Інтелектуальна автоматизована інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на базі вітчизняної супер ЕОМ». Вперше за останні роки виділені й суттєві кошти на морські експедиційні роботи та утримання науково-дослідного судна «Професор Водяницький».

Разом з тим, переважна частина зростання бюджетного фінансування Академії у цьому році пов'язана, знов таки, з поступовим збільшенням розмірів мінімальної заробітної плати, а також з підвищенням тарифів на комунальні послуги. У зв'язку з цим базове фінансування всіх наших бюджетних установ збільшено більш ніж на 20% порівняно з 2006 роком.

Таким чином, треба добре зрозуміти, що суттєвого покращання забезпечення досліджень необхідними ресурсами за рахунок бюджетних коштів не відбудеться. І це ще й ще раз потребує значно більш активної роботи наших інститутів із збільшення позабюджетних надходжень. І в першу чергу - за рахунок так званої госпдогвірної тематики.

9. Тепер щодо стану кадрового забезпечення.

Минулого року залишалася позитивною динаміка якісного складу наукових працівників Академії. Чисельність як докторів, так і кандидатів наук збільшилася, приблизно, на 2%. Докторські дисертації захистили понад 110 науковців, що на 20% перевищує показники 2005 року.

Кількість молодих кандидатів наук зросла більше ніж на 8%, а в цілому молодих науковців у віці до 35 років – майже на 7%. Науковий ступінь доктора наук отримали чотири молодих учених. Зазначу, що ми не мали жодного молодого доктора наук у наших установах впродовж п'яти попередніх років.

Значною мірою ці та інші позитивні зрушення є наслідком наполегливої роботи, що протягом вже тривалого часу проводиться в Академії щодо залучення та закріплення в науковій сфері здібної молоді.

Разом з тим, всі ми добре усвідомлюємо й те, що стан справ з кадровим забезпеченням залишається все ще вкрай незадовільним.

Зокрема, не змінюється вікова структура наукових кадрів. Кількість працюючих в Академії наукових пенсіонерів все ще перевищує кількість молодих науковців. Продовжується еміграція фахівців високої кваліфікації. Минулого року плани захисту докторських і кандидатських дисертацій працівниками наших наукових установ виконано, відповідно, лише на 59 і 78 відсотків. Не виконуються й затверджені у перспективних планах показники поповнення наукових установ молодими фахівцями. Лише по 1-2 молодих учених мають у своєму складі такі інститути, як гідромеханіки, електронної фізики, проблем природокористування та екології, геології та геохімії горючих копалин.

Все це свідчить про те, що керівникам багатьох наших установ необхідно набагато відповідальніше ставитися до питань поліпшення кадрового потенціалу.

І ще про одне. Залучення та закріплення в наукових установах Академії здібної молоді все більшою мірою залежить від вирішення соціальних проблем, насамперед житлової. Це стосується, зокрема, вільних місць та пристойних умов у наших гуртожитках для аспірантів, надання службового житла для молодих науковців.

Минулого року наша Академія за рахунок бюджетних асигнувань придбала лише 22 квартири, ще 5 квартир отримано за рахунок коштів інвесторів. Зрозуміло, що це вкрай недостатньо. На 2007 рік, враховуючи наші наполегливі прохання, Академії виділено 30 млн.грн. на забезпечення житлом своїх працівників. Це на 20 млн. більше, ніж було передбачено у бюджеті на минулий рік. Водночас, головним розпорядником цих коштів визначений Мінбуд України. Академія є розпорядником нижчого рівня. Кабінетом Міністрів затверджено й порядок використання цих коштів, який встановлює досить складні умови придбання житла на ринку, будівництво житла за рахунок пайової участі тощо.

У зв'язку з цим відповідним підрозділам апарату Президії треба зробити все для того, щоб кошти, виділені для Академії, були освоєні в повному обсязі. Необхідно також значно активізувати зусилля щодо залучення до будівництва житла коштів інвесторів.

10. Шановні колеги! Певні позитивні зрушення, які протягом звітного періоду відбувалися в Академії, в її наукових установах і які були висвітлені в доповіді, значною мірою є результатом практичної реалізації пропозицій Комісії з подальшого підвищення ефективності діяльності НАН України. Нагадаю, що ці пропозиції були схвалені на сесії наших Загальних зборів у минулому році.

Водночас добре зрозуміло, і про це теж у доповіді йшлося, що зроблено ще далеко й далеко не все.

Зокрема, це стосується вирішення такої важливої проблеми, як взаємовідносини «наука – суспільство». Тому Академія разом з Міністерством освіти і науки ініціювала регулярне проведення, починаючи з цього року, Всеукраїнських фестивалів науки, приурочених до Дня науки. Наше спільне подання з цього питання вже підтримано Урядом. Слід зазначити, що Фестивалі науки є популярною традицією у багатьох провідних країнах світу, а їх проведення – ефективним механізмом популяризації досягнень науки у суспільстві, формування наукового світогляду громадян.

11. На завершення доповіді хотів би наголосити на такому. Всім нам необхідно наполегливо працювати і докладати всіх зусиль для того, щоб науковий потенціал Академії наук зростав і, головне, ефективно використовувався для розвитку економіки, вирішення всіх завдань, які стоять перед українським суспільством.

Дякую за увагу.